

Business case bacheloropleiding Mechanical Engineering nevenvestiging Amsterdam.

Henk Alberts - FEZ

Inleiding

Deze business case is in samenwerking met de VU tot stand gekomen. Al snel bleek dat de interne verdeelmodellen van de twee instellingen aanzienlijk van elkaar verschillen. Ondanks deze interne verschillen is er ambtelijke overeenstemming over de uitgangspunten en uitkomsten van deze business case. De besturen van beide instellingen zullen naar verwachting binnenkort (bestuurlijk overleg van 28/08/2018) de business case definitief vaststellen.

Een nieuwe opleiding moet worden voorgefinancierd. Dit wordt veroorzaakt door de bekostigingssystematiek die OC&W hanteert. De bekostiging voor studenten loopt standaard 2 jaar achter op de daadwerkelijke inschrijvingen. Studenten die op 1 oktober 2019 staan ingeschreven zullen dus pas in 2021 worden bekostigd. Daarnaast zullen de eerste graden, die ook t-2 worden vergoed, pas na 3 jaar worden behaald. Dit leidt ertoe, dat de steady state op zijn vroegst 5 jaar na begin van de opleiding bereikt zal zijn.

De uitgangspunten die in de business case zijn gehanteerd zijn grotendeels gebaseerd op de ervaringen met de huidige UT bacheloropleiding Mechanical Engineering. De kengetallen die in deze business case zijn gehanteerd: student/stafratio van 30/1, studierendement 70%, eerste instroom in 2019 van 70; steady state instroom 200 vanaf 2020. In steady state zullen de VU en de UT elk 50% van het personeel voor deze opleiding leveren, terwijl de studenten 25% van hun studietijd in Twente doorbrengen. Deze uitgangspunten zullen regelmatig worden gemonitord en de business case zal bij grote afwijkingen (plus of min 5%) worden herijkt.

De business case

De UT en de VU hebben afgesproken geen uitgebreide kostenverrekening op te tuigen, maar in plaats daarvan de jaarlijkse inkomsten te verdelen volgens de aannames in deze business case. Basis voor de inkomstenverdeling is de grootste kostenpost: de docentinzet, die na een aanlooperperiode waarin de UT meer docenten zal leveren, zal uitkomen op een verdeling van 50% VU en 50% UT.

Vanwege de lastig te vergelijken interne verdeelmodellen is ervoor gekozen de business case op basis van full cost op te stellen, alsof we een compleet nieuwe universiteit zouden starten. Dit heeft tevens als voordeel dat inzichtelijk wordt of deze opleiding als een reguliere opleiding in het UT verdeelmodel zal kunnen worden opgenomen en dus net als de overige opleidingen kan bijdragen aan de centrale overhead. Volgens deze business case zal in 2025 de steady state worden bereikt en zal de opleiding kostenneutraal zijn en volledig bijdragen aan de UT overhead.

Volgens de full cost benadering zal de voorfinanciering in totaal M€ 10,1 bedragen met een aandeel van de UT van M€ 5,5 en de VU van M€ 4,6. Het verschil tussen de UT en de VU wordt veroorzaakt door de in verhouding grotere inzet van UT personeel in de opstartfase. In de steady state zal de verdeling 50% / 50% bedragen.

Deze full cost voorfinanciering zal waarschijnlijk niet leiden tot daadwerkelijke uitgaven tot het niveau van M€ 10,1 en moet vooral worden gezien als een maximum kader. De verwachting is dat de centrale overhead slechts marginaal zal stijgen, vooral bij CES, LISA, M&C en C&H. De full cost benadering geeft echter wel ruimte voor eventuele onverwachte tegenvallers en ziet er als volgt uit:

Business Case VU+UT (alle bedragen x € 1.000)	totaal	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Baten									
Collegegelden			-140	-498	-778	-960	-960	-960	-960
Basisfinanciering OC&W					-406	-1.444	-2.256	-2.784	-2.784
Diplomafinanciering OC&W							-142	-548	-812
Dekking tbv reis- en verblijfskosten studenten			-50	-200	-250	-250	-250	-250	-250
Subtotaal baten	-17.935	0	-190	-700	-1.435	-2.655	-3.610	-4.540	-4.805
Exploitielasten per instelling									
VU Exploitielasten		110	445	1.180	1.855	2.415	2.415	2.415	2.415
UT Exploitielasten		235	885	1.840	2.265	2.360	2.400	2.400	2.400
Subtotaal lasten	28.035	345	1.330	3.020	4.120	4.775	4.815	4.815	4.815
Verschil baten en lasten (afgeronde bedragen)		345	1.140	2.320	2.685	2.120	1.205	275	10

Aanloopverlies periode 2018-2024 in mln. € 10,1

Business Case VU+UT (alle bedragen x € 1.000)	totaal	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
verwachte kosten (full cost) UT	14.785	235	885	1.840	2.265	2.360	2.400	2.400	2.400
aandeel UT in %			70%	70%	60%	50%	50%	50%	50%
aandeel inkomsten UT in €	-9.289	0	-133	-490	-861	-1.328	-1.805	-2.270	-2.403
Aanloopfinanciering UT (full cost)	5.496	235	752	1.350	1.404	1.033	595	130	-3
VU:									
verwachte kosten (full cost) VU	13.250	110	445	1.180	1.855	2.415	2.415	2.415	2.415
aandeel VU in %			30%	30%	40%	50%	50%	50%	50%
aandeel inkomsten VU in €	-8.646	0	-57	-210	-574	-1.328	-1.805	-2.270	-2.403
Aanloopfinanciering VU (full cost)	4.604	110	388	970	1.281	1.088	610	145	13

Op basis van additionele kostprijzen (dus zonder overhead) zal de voorfinanciering voor de UT er als volgt uit zien:

UT (alle bedragen x € 1.000)	totaal	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
verwachte kosten (additional cost) UT	8.192	196	732	1.514	1.857	1.930	1.963	1.963	1.963
aandeel UT in %			70%	70%	60%	50%	50%	50%	50%
aandeel inkomsten UT in €	-4.617	0	-133	-490	-861	-1.328	-1.805	-2.270	-2.403
Aanloopfinanciering UT (additional cost)	3.576	196	599	1.024	996	603	158	-307	-439

De verwachting is, dat de benodigde voorfinanciering exclusief overhead voor de UT ongeveer M€ 3,6 zal bedragen. De daadwerkelijke onttrekking uit de centrale reserves vindt uiteraard plaats op basis van de werkelijke uitgaven in een jaar, gemaximeerd tot het hierboven vermelde bedrag op basis van de full cost berekening. De monitoring van de voorfinanciering zal in de reguliere planning en control cyclus, dus via de periodieke marap's en jaarverslagen, inzichtelijk worden gemaakt.

Op basis van additionele kostprijs ontstaat er vanaf 2024 een positief resultaat in het onderwijsdeel. Vanwege de onderzoekstaak van de wetenschappers zal er echter geen winst worden gemaakt op deze opleiding. Zie hiervoor de paragraaf "Ongedekt deel van de samenwerking" hierna.

Er wordt nog gezocht naar externe sponsors voor de voorfinanciering, bijvoorbeeld via de Regiodeals. Mochten er externe middelen beschikbaar komen, dan worden deze verrekend met de berekende voorfinanciering en dus de begrote reserve-onttrekking.

De overnachtingen van de studenten op de UT campus zijn in deze business case opgenomen. Financiering hiervan mag echter niet uit de eerste geldstroom, vandaar de extra inkomstenpost. Ook hiervoor wordt externe sponsoring gezocht. Mocht dit niet lukken, dan zullen de studenten het verblijf op de UT campus geheel zelf moeten financieren. Bij de werving zal hierover nadrukkelijk moeten worden gecommuniceerd richting de studenten.

Verwerking voorfinanciering in de begroting

Standaard beleid is, dat een faculteit zelf zorgt dient te dragen voor de voorfinanciering van een (nieuwe) opleiding of track binnen een opleiding. Bij een faculteit-overschrijdend of zelfs universiteit-overschrijdend strategisch belang vindt de voorfinanciering plaats vanuit centrale middelen.

Vanwege het strategische belang voor de UT en het belang van deze samenwerking voor de regio Twente en de BV Nederland heeft het CvB gekozen voor voorfinanciering uit de centrale reserves.

De mogelijkheid bestaat dat deze gezamenlijke opleiding bij succes zal worden gevolgd door meerdere gezamenlijke opleidingen, waarvoor dan uiteraard dezelfde voorwaarden zullen gelden.

De voorfinanciering op basis van full cost wordt als negatief resultaat in de begroting 2019-2022 (en de daarop volgende meerjarenbegrotingen tot en met 2024) verwerkt als onderdeel van CUTE. Op basis van de daadwerkelijke instroom en kosten wordt deze voorfinanciering ieder jaar herijkt, hetgeen ook geldt voor de onderlinge verdeling van de werkelijke opbrengsten tussen de UT en de VU. De procentuele aandelen van de UT en VU in deze opbrengsten zullen apart vastgelegd in de nog op te stellen samenwerkingsovereenkomst en indien nodig worden herijkt.

Het verwerken als negatief resultaat heeft tot gevolg dat de centrale reserve voor dit bedrag zal worden aangesproken. De inzet van reserves moet uiteraard passen binnen de afspraken met de RvT aangaande solvabiliteit, liquiditeit en current ratio. Deze voorfinanciering zal geen significant effect te hebben op deze ratio's. Op basis van deze verwachting heeft de RvT dit voorjaar akkoord gegeven op het verder uitwerken van de business case. In de begroting 2019-2022 zal zoals gebruikelijk specifiek aandacht aan de risico's en ratio's worden besteed.

Voor de practica dienen nieuwe apparaten te worden aangeschaft. Deze zullen zoveel mogelijk gecombineerd worden met de benodigde apparatuur voor de reeds lopende UT opleidingen. Vanwege het volume aan extra studenten als gevolg van deze nieuwe opleiding, dienen er echter apparaten bij te worden geplaatst en is er extra ruimte nodig. De huidige schatting is dat er voor M€ 1 aan nieuwe apparaten moet worden aangeschaft. Deze apparaten zullen conform de bestaande afschrijvingsregels worden geactiveerd en afgeschreven. De jaarlasten hiervan zijn in de business case opgenomen. Welke ruimten geschikt worden gemaakt voor deze werkplaatsfunctie wordt nog nader onderzocht. Pas als dat duidelijk is, kunnen ook de eventueel benodigde verbouwkosten worden vastgesteld. Er is vooralsnog rekening gehouden met een benodigd netto vloeroppervlak van 3m² per student, ruimtetype 3.

Verwerking reguliere inkomsten en uitgaven in het UT verdeelmodel

Het CvB heeft besloten deze bacheloropleiding vanaf het Spring Memorandum 2020-2023 op te nemen in het UT verdeelmodel. Deze wordt in het voorjaar van 2019 opgesteld, Omdat de definitieve "go" nog niet is gegeven, de business case nog niet is vastgesteld en het feit dat er in 2019 nog weinig inkomsten zijn te verwachten, voegt het te weinig toe dit nog proberen te verwerken in het UT verdeelmodel voor de begroting 2019, waar nu druk aan gewerkt wordt door de eenheden.

In het UT verdeelmodel zullen de jaarlijkse inkomsten van deze nevenvestiging apart zichtbaar worden geraamd als onderdeel van de Rijksbesteding en Collegegelden (eerste geldstroom). Het aandeel van de VU zal jaarlijks worden overgemaakt aan de VU. Het UT aandeel in de inkomsten zal volgens de reguliere UT systematiek worden verdeeld. 80% van de extra inkomsten wordt toegevoegd aan het budget voor de bacheloropleidingen en toegewezen aan de bacheloropleiding Mechanical Engineering - nevenvestiging Amsterdam van ET. De resterende 20% zal in eerste instantie worden toegevoegd aan de beleidsruimte CvB. Hiermee kunnen de extra kosten van ondersteunende diensten worden gefinancierd. Hierbij moet vooral worden gedacht aan de inzet van

CES, LISA, CFM en M&C. Een inventarisatie van deze extra overheadkosten moet nog worden gemaakt.

Ongedekt deel van de samenwerking

In de business case is alleen gerekend met de kosten en opbrengsten van het onderwijs. Een wetenschapper heeft echter zowel een onderwijs- als een onderzoekstaak. Bij de opleiding Mechanical Engineering van de faculteit ET is de verhouding Onderwijs-Onderzoek per wetenschapper ongeveer 50%/50%. Dit betekent dat, anders dan in de business case is aangenomen, geen 1 fte per 30 studenten nodig is, maar 2 fte per 30 studenten, een verdubbeling van de personele lasten dus. In plaats van met de in de business case gerekende 16,5 fte zal er dus in totaal 33 fte nodig zijn. De inkomsten in het onderzoeksdeel van de rijksbijdrage zullen slechts stijgen met de gradenvergoeding (O&O component). In steady state zullen deze inkomsten maximaal M€ 0,5 bedragen. De personeelskosten voor dit onderzoeksdeel zullen echter ongeveer M€ 1,6 bedragen. Pas na een aanlooperperiode van enkele jaren kan dit tekort deels met aanvullende inkomsten uit de 2^e en 3^e geldstroom worden gedekt.

De verwachting is dat deze onderzoekskosten middels de huidige rijksbekostigingssystematiek en de steeds stijgende matchingsdruk voor 2^e en 3^e geldstroom nooit geheel kunnen worden gedekt. Een grove inschatting is, dat er in het gunstigste geval een tekort van minimaal k€ 10 tot k€ 15 per fte zal overblijven. Beide CvB's zijn nog op zoek naar financiering van dit ongedekte deel. Er zijn met de faculteit ET nog geen afspraken gemaakt over de financiering van de onderzoekstaken van deze medewerkers.

Het onderzoeksdeel voor de VU medewerkers zal uiteraard door de VU zelf moeten worden gefinancierd.